

*Táto kniha obsahuje 200 slovom dvesto listov
doplnená o 5 listov/ ukončenie r. 1980
a začína opisovaním obdobia od Slov. národ.
povstania, teda od roku 1944 do 1980.*

Varín dňa 12. dec. 1962

*Životopis kronikára:
Martin Kapasný učiteľ – dôchodca
Narodený 26. novembra 1895 vo Varíne
Od r. 1920 až do r. 1960 pôsobil vo Varíne striedavo ako učiteľ – riaditeľ školy
– odborný učiteľ a riaditeľ Poľnohospodár. učňovskej školy vo Varíne*

Opis obce: Obec Varín leží na pravom brehu rieky Varínky, takmer pri jej sútoku s Váhom. Cez obec tečie potok, jedno rameno rieky Varínky. Výstavba obce v minulosti bola veľmi skromná. Avšak primerane k ostatným obciam terchovskej doliny, rozhodne mala veľko – dedinský ráz – až mestský. Obec Varín bola dlho v minulosti jedinou matrikárskou obcou celej terchovskej doliny.

Obec je rozostavená okolo hradskej, ktorá spája Žilinu cez Terchovú s Oravou. Má rozsiahle námestie v podobe obdĺžnika, na ktorom uprostred stál obecný hostinec zvaný Pivovar. Za hostincom pri samom potoku stáli jatky varínskych roľníkov, v ktorých vysekávali svoje živočíšne výrobky. Dnes na týchto miestach je založený park.

Ohraničenie obce je nasledovné: juhovýchodne sa tiahne pohorie Malej Fatry v úzadí s Fatranským Kriváňom. Juhozápadnú časť ohraničuje Váh a na severe výbežky Oravskej Magury. Obec Varín leží v nadmorskej výške 352 m. Priemerné letné zrážky sú 900 mm a priemerná denná teplota 6° C.

Popri obci vedie železničná trať, skoro rovnobežne s Váhom. Veľkou nevýhodou obce je značná vzdialenosť železničnej stanice 1,5 km čo zapríčinilo slabší rozmach Varína. Hneď oproti stanici na druhom boku železničnej dráhy stojí veľká moderná vápenka trineckých železiarní.

Druhým veľkým priemyselným podnikom je značne zmechanizovaná píla Drevoinpegna, ktorá je v blízkosti Varína, tiež z druhej strany železničnej trate.

Ďalším dosť značným priemyselným podnikom je Stredoslovenský kameňopriemysel – bývalý Varín asfalt, ktorý však má úradovne v Žiline.

Varín je bránou terchovskej doliny. Tu sa koncentroval celý hospodársky, politický a kultúrny život celej doliny. Hlavná cesta vedúca cez stred obce, v minulosti bola veľmi dôležitým spojom nielen s Oravou ale aj s Poľskom.

Varín, ako to vyplýva zo starých záznamov, je jedným z najstarších bydlísk celého kraja.

S Varínom susedia nasledovné obce:

1. Krasňany – asi 3 km, táto obec mala v minulosti veľa spoločného s Varínom
2. Gbeľany – 2,5 km, tu je kaštieľ Majlatovský už opravený pre školu a obecné ciele
3. Mojš zo západu – asi 3,5 km
4. južne ležiaca Nezbudská Lúčka – asi 2 km a z druhej strany Váhu Strečno

Všetky tieto obce patrili do varínskeho matrikárskeho obodu.

Varín patrí do okresu žilinského a mesto Žilina leží 7 km železnicou alebo 12 km hradskou západne od Varína.

Žilina bola založená asi v jednom čase s Varínom podľa starých záznamov.

Doprava: Okrem spomenutej železničnej dopravy v obci je v čulej premávke aj autobusová doprava ČSAD. Občania cestujúci na Žilinu skôr používajú autobusový spoj Varín – Žilina ako železničný, pre odľahlosť železničnej stanice. Autobusové spoje sú takmer so všetkými obcami, do ktorých vedie hradská z Varína. Hlavný spoj je však Terchová – Varín – Žilina. Autobusová doprava sa však obzvlášť venuje preprave pracujúcich a školskej mládeže z odľahlých dedín a kopaníc jednak na stanicu Varín, alebo priamo do Žiliny a školskú mládež do sídla školy. Teda najväčší cestovný ruch je zrána a z večera. V letných mesiacoch je autobusový spoj aj s Oravou a to až na Oravskú priehradu. Podľa cestovného poriadku ráno sa cestu ta a večer späť.

Pošta: Obec Varín má už od dávna poštový a telegrafový úrad, ktorý súžil nielen Varínu ale všetkým obciam terchovskej doliny. Dnes varínskemu poštovému úradu patria obce: Krasňany, Stráža, Dolná Tižina, Nezbudská Lúčka, Gbeľany, Nededza, Kotrč. Lúčka a Mojš.

Poštovní zamestnanci denne donášajú a prinášajú poštové zásielky do týchto obcí. Obec má automatizovanú telefónnu sieť a má 67 telefónnych účastníkov. Poštový úrad zaobstaráva novinovú službu a prevádza zastupiteľstvo Štátnej sporiteľne.

Školstvo: Varínske školstvo má svoju tradíciu. Už v 16 – 17 stor. bolo tu gymnázium, ktoré v druhej polovici 17 st. bolo zatvorené. Povinnú školskú dochádzku zaobstarávala len ľudová škola a židovská ľudová škola, ktorá v roku 1924 tiež zanikla. V roku 1933 zriadená bola štátna mestská škola, ktorá časom sa pretvorila na strednú školu. Od roku 1958 je v obci jedenásťročná stredná škola a stredná všeobecno-vzdelávacia a základná škola. Jedenásťročná stredná škola je určená pre celú oblasť terchovskej doliny a pre ďalšie obce ako Strečno, Gbeľany, Nededza, Kotrč. Lúčka, Teplička n. Váhom a Mojš. Žiaci z týchto obcí s autobusmi dochádzali denne do školy.

V obci je zriadená materská škôlka a dievky zamestnaných matiek sa opatrujú v detských jasliach. Materská škôlka bola umiestnená v budove bývalej židovskej školy oproti pošte a premiestnená bola v roku 1962 na námestie do školskej budovy Sohvarcer, v ktorej bola poľnohospodárska učňovská škola.

Poľnohospodárska učňovská škola po štvorročnom účinkovaní bola zrušená a premiestnená do Závodia pri Žiline. Riaditeľom bol Martin Kapasný.

Detské jasle sa nachádzajú v budove Beňovského, ktorá tomuto účelu len čiastočne núdzovo vyhovuje.

Pohoria: Do chotára varínskeho patrí južná časť hrebeňov Malej Fatry. Tieto zväčša ihličnaté lesy sa ťahajú smerom juhovýchodným. Jednotlivé lesné pásy majú svoje katastrofálne, ale i ľudové názvy. A tak v pohorí Malej Fatry najväčší a najvyhládávanejší lesný komplex je Jedlovina, ktorá celým svojim priestorom sa skláňa k Varínu. Aj táto sa delí na niekoľko častí, ktoré boli pomenované podľa účelu. Tak hneď prvá časť od krasňanského chotára sa volá Hladké. Za ním nasleduje Malý salaš a potom Veľký salaš a Válovy / napájanie volov. Za Válovami nasleduje Hazákovo / pramení jarčok s dobrou pitnou vodou. Ďalej nasleduje Kopec Uhliská / úsek ponad Bučkovými stromkami. Posledná časť Jedloviny smerom k Nezbudskej Lúčke je Lipovec. Kopec nad Majerom sa volá Gabrišovo / kedysi tu bývali pustovníci. Z Majera za vozom prídeme do Hradského. Hneď zpredu sú Vreštiaky. Potom nasleduje Malá dolina, za ňou Veľká dolina, po nej Prednia kopa a hneď Zadnia kopa a voľný úsek Studená voda. Nad Studenou vodou sú varínske a nezbudské hole a na týchto miestach salašovali ovce. Povyše stojí chata pod Plešekom a tu odtiaľ je výstup na Fatranský Kriváň. Pod Jedlovinou sú varínske lúky. Hneď pod Hladkou je Porubská lúka. Na Sedle je vystavená varínska chata – dnes chata chemického priemyslu. Zo Sedla prejde sa na kopec Rudy / výskumná bada na železnú rudu. Pod Sedlom sú Veľhodky. Chodník vedúci od chaty Š. Jakuša delí ďalšie lúky na dva súvisiace dielce a to zľava na Bobravie a zprava na Kučoviská. Po Lipovcom sú lúky a role a medzi nimi vedie poľná cesta na Majer, kde bola horáreň. Od tejto cesty ľavý bok na Varín má pomenovanie Rozbehov a druhý Hrady. Podľa varínskej legendy prvé sídlo varínčanov bolo na Rozbehoch. Rechtorov jarok / Varínsky rachtor mal tam záhumienky/ V tomto jarku sa nachádzalo veľa rakov. Od jarčeka tá strana smerom na Varín sa volá Radinov. Hneď za Varínom, cestou do Jedloviny, sa rozprestierajú varínske pasienky, zvané Pažite. Na týchto pasienkoch sa pásavajú kravy, určené pre dojnú hospodárstvo. Jednotlivé dielce Pažití majú tiež svoje názvy. Prvý dielec od Krasňanského chotára má názov Lazy. Lazy sú rozdelené oriešim – lieštim na menšie – väčšie lúčinky. Ústie krasňanského potoka sa volá Hutnica. Tu stála píla na vodný pohon a varínčania ju pomenovali Eliášova píla. Ten lazový uval, pred vstupom do borových stromkov, pomenovali Vlčia jama. / do maskovaných jám chytávali vlkov /. Z mosta chodníkom na Pažitie, príde sa na menší kopec, zvaný Mačací zámok a ďalej vybehne sa na Vajánka / miesto, na ktorom pálili Vajánka /. Výmolové údolie pod Mačacím zámkom dnes už čiastočne vysadené volá sa Huboké. Cez

Huboké tečie malý jarok. V Hubokom bol púrvý židovský cintor. Povráva sa, že varínčania tu niekde kopali uhlie pre svoju potrebu. V Hubokom zakopávali sa uhynuté kone. Miesto na Pažitiach, kde sú napájadlá, volá sa Široká a druhý bok Pažiť, smerujúci k Rudám, nesie názov Dúbrava. Cestou na Nezbud. Lúčku, za mostom na pozemkoch je už pekná bytová výstavba a k týmto pozemkom patriace záhradky a lúčinky spolu tvoria ulické záhrady. Madarásov jarok je tá rozloha, kde stojí nová hájoveň. Druhá lesná rozloha, ktorú tvoria výbežky Oravskej Magury a leží v severo – východnej hranici Varína, delí sa tiež na väčšie jednotlivé úseky. Želehosť je celý bok strážskeho vrchu smerom do jarku. Od jarku druhý bok lesný má pomenovanie Žiarce. Za týmto úsekom sú Zadné a Predné lúky, ktoré patria už ku komplexu Koňhora. Z Koňhory vedie chodník na Varín cez mladé bôry zvané Hôrky. Diel smerujúci na Gbeľany sú Prúdky a medzi nimi tečie Šošinský jarok.

Chaty: pod Jedľovinou roztratene je vystavených pár chát, ktoré majú cieľ rekreačný. Chaty sú majetkom jednotlivcov. Výstavba chát pokračuje, ale sa obmedzuje na pozemkoch menej plodných. Ináč terén veľmi vyhovuje pre lyžiarstvo. Sú tu miesta na lyžovanie tak pre začiatočných, ako i pre pokročilých lyžiarov. Na Sedle vydržiavajú varínski lyžiarri každoročne lyžiarske preteky. Na koľko celé okolie poskytuje veľmi dobrú pašu včelám, preto niektorí chatári zavádzajú tu včelárenie.

Ulice a záhrady: Varín pozostáva z veľkého námestia a z neho vychádzajúcich štyroch ulíc. Námestie sa pomenovalo na námestie 9. mája. Ulica smerujúca na Nezbud. Lúčku a ku kostolu volala sa Farská ulica a dostala názov ulica Národného povstania. Ulica smerom na stanicu a cintorínu bola Smrtná ulica, teraz je ulicou J. Fričíka. Z námestia hlavnou cestou prideme do ulice kapitána Nálepku, pred tým Poštová ulica. Štvrtou najstaršou ulicou bola ulica Hrnčiarska, dnes ulica Červenej armády. Toto pomenovanie sa previedlo v roku 1954 za predsedníctva F. Riháka.

Z ulice Fučíkovej odbočíme k mlynu Repáňa a prejdúc cez potok ocitneme sa na čiastočne odvodnených lúkach, zvaných Rybníky. Rybníky boli močaristé-bahnité a keď prešli do vlastníctva Schvarcera/správca gbelanského Majlath. Hospodárstva/ boli čiastočne odvodnené. Starí ľudia hovorievali, že na bahnistých rybníkoch bolo Morské oko, do ktorého zapadol vojak aj s koňom. Tiež tu, pri potoku, stála židovská kúpeleň a hneď vedľa bola pálenica /borovička, slivovica, a iné/, do ktorej dovážali ovocie a borievky z celého okolia. V tejto pálenici topili a formovali aj vosk.

Povyše Rybníkoch nachádzajú sa menšie či väčšie záhradky a lúčinka – časť pomenované Lúčiny. Od mlyna Repáňoveho, popri Rybníkoch, ťahajú sa briežky, nad ktorými vedie cestou do Žiliny a odbočkou na stanicu. Tieto briežky a okolo rozcestia sa nachádzajúce pozemky nesú názov Hrádok. Na Hrádku je už vystavených pár domkov a tiež aj nová školská budova stojí na Hrádku. Pomenovanie toto je veľmi staré a pravdepodobne súvisí s predpokladmi, podľa ktorých tu na týchto miestach stálo pár menších ochranných hradov našich niektorých predkov.

Nakoľko však varínčania na týchto briežkoch mali svoje hriadky, na ktorých predpestovávali priesady, utvára sa tiež mienka, či pomenovanie Hrádok nevzniklo z týchto hriadkov.

Z ulice Fučíkovej odbočuje druhá poľná cesta smerom severovýchodným, popri ktorej boli rozostavené len humná varínskych roľníkov. Toto sú tzv. Záhumnia. Hovorieva sa hore Záhumním. Teraz sa tu tvorí pekné sídlisko a humná pomaly miznú. Po tejto ceste prideme do Skotne, kde bola a je varínska teheleň.

Z Hrnčiarskej ulice odbočuje cesta napravo a tá sa rozchádza jedným ramenom ku riekam a druhým hore Zázrivou do Záhrad. Táto čiastka pozostávajúca zo záhrad, humnie a pár obytných domov volá sa Zázrivá. V Synákovej záhrade /kedysi Puerová záhrada/ bola sušiareň ovocia. V minulosti úsek tento nebol vhodný na výstavbu, lebo každoročné rozvodnenie riek

zaplavilo záhradky. Stáli tu len pri ceste dva-tri malé drevené domčeky, v susedstve Cibíka a jeden povyššie z ľavej strany.

Na Zázrivej, tam kde stál Bajov mlyn, kedysi boli rozostavené slápy, na ktorých tkol sa semenec a preto toto miesto nesie názov Na StúPOCH – rohový úsek s obytným domom Jozefa Androvič Várnyho a malé okolie pomenovali Pod Hruškou. Tu dlhé roky ponad vodou nahnute stála zhrbená hruška, pod ktorou sa deti kúpavali.

Potok od Repáňového mlyna sa premenoval na Tepličku. Teda pri Vápenke až do Váhu, tečie potok Teplička. Táto poľnohospodárska oblasť má názov Kúty, teda pozemky na Kútoch.

Medzi záhradníctvom JRD a židovským cintorínom nad potokom stál mlyn ktorého zrucaniny nachádzajú sa ešte i dnes. Ľudia hovorievali, že idú do mlyna pod Hrádok. Posledným mlynárom bol tam Oberta. Mlyn patril Pongrácovskému pántstvu.

Ďalšie pomenovanie varínskych pozemkov a jednotlivých úsekov je totožné so zápsmi uvedenými vo Varínskom katastre a katastrálnej mape.

Pri odvodňovaní Rybníkov v blízkosti Obertového mlyna, našli sa rímske strieborné mince, ktoré majiteľ rybníkov Schvarcer uschoval a neskôr podarúcal svojim príbuzným. Dve takéto mince sa nachádzajú u Schvarcerovej dcéry Kláriky vo Varíne.

Tiež veľmi dôležitým úsekom je tá časť Hrádku, kde sa cesty rozchádzajú smerom na stanicu a Gbeľany a na ktorom sú už rozostavené obytné domy / Frič, Radek, Hanus, Macák, atď/ volá sa Hájik. Pri kopaní základov pod tieto stavby, našli sa hlinené nádoby, pochádzajúce z dávnej minulosti a ktoré sú teraz predmetom výskumu archeológov Žilinského múzea. Škoda, že stavebníci neprípisovali nálezu tomuto žiaden význam a odstraňovali vzácne pamiatky spolu s vykopanou zemínou.

Písateľ tejto kroniky dozvedel sa o týchto nálezoch a pri prehliadke okolia našiel skutočne už len odhodené črepiny pri hromade vykopaného štrku. Na tento objav spolu s predsedom E. Cvachom upozornili riaditeľstvo žilinského múzea, ktoré vyslalo hneď svojho archeológa a tak prišlo sa na vzácny historický objav. Až vynesú archeológovia svoj výsledok, potom sa rozpisie kronikár o tomto náleze.

Ďalšou historickou zvláštnosťou nášho chotára je kopec nachádzajúci sa pri ceste pred Želehosťou a Žiarcami, kopec zvaný Hradý.

Tu stála v dávnej minulosti hradba – pevnosť. Okolité pasienky na návrší smerom na Koňhoru majú pekný názov Háj. Pod nimi do Muchového jarku je Podháj a Seče. Tu sa nachádzajú tzv. Pivnice, pri ktorých kedysi stál kláštor. O týchto Pivniciach hovorí stará legenda, že sa tam presušujú peniaze.

Teda je možné určitosťou predpokladať, že na území a okolí Varína boli vybudované malé opevnenia / hradby – hradky /, ktoré boli ochranou našich predkov pred vpádmi nepriateľov.

Obyvateľstvo: V rokoch 1944 – 45 obec mala 3323 obyvateľov. Z toho 1678 mužského a 1645 ženského pohlavia. Obyvatelia takmer všetci boli Slováci. Celá obec pozostávala z 517 obytných domov.

Väčšina obyvateľstva sa zaoberala roľníctvom, ktoré sa však nemohlo užiť z pôdy a preto popri roľníctve venovali sa aj inému vedľajšiemu zamestnaniu. Obyčajne bola to priemyselná výroba dennej potreby. Teda prevádzali rôzne remeslá. Títo remeselníci boli organizovaní v cechu. Cechové zriadenie trvalo až do skončenia druhej svetovej vojny, ba ešte i potom živorilo dva – tri roky. Každý druh remesla mal svoj samostatný cech. (Cechovníctvo vo Varíne opisuje kronika zvlášť a obšírne).

Varínčania hovorili stredoslovenským nárečím. Vo výslovnosti – bežnom hovore robili menšie chyby. Najmä sa previňovali pri vyslovovaní niektorých dvojhlások a zamieňali hlásku **i** na **e** a hlásku **o** tiež na **e**. Tak napríklad nehovorili mäsiar, ale masár, k masárovi ;

s prázdnu rukou, ale s prázdnu ruku; u urobili – urobeli; zbytok – zbytek ; varila – varela , tiež združené L nahradzovali hláskou U ako jablko – jabuko, atd. Tieto chyby výslovnosti sú už veľmi zriedkavé a mládež hovorí už čistou slovenčinou.

Varínčania mali i svoj zvláštny kroj. Ženy nosili dlhé čierne sukne s modrou bordúrou. Na nej úzka, ale bohato riasená zápona. Biely čepiec, na čele s čipkou. Rukávce so širokými, dlhými volánmi a na tom lajblík s čierneho sametu. Čižmy – kordovánky – aby jemne vízgali.

Dievky nosili jeden vrkoč so širokou voľnou stuhou. Ženy vrkoče zakrúcali do kontíkov. Škoda, že kroj tento úplne zmizol. Tiež nosievali na sviatok šafolové ručníky na pôlku – uviazané križom cez prsia. Bohatšie nosievali aj kabátky čierne, vzdadu s pufňami a zapínali tieto zpredu na dva strieborné spony (majce). V zime odievali čierne vlniaky. Dedinské ženy odievali biele plachetky – obrusačky.

Muži: Obliekanie mužov malo tiež svoju zvláštnosť. Nosievali súkenné nohavice s čierneho, tenkého ovčieho súkna (vlny), ktoré boli tak šité, že sa dali obrátiť na obidva boky. Varínčanov aj prezývali, že si na sviatky (na nedeľu) obracajú nohavice. (Dedinčania mali nohavice z bieleho súkna a na bokoch zelený pás /satin/). Nosili čierne lajblíky do hora zapäté a na nich mali v dvoch radoch strieborné gombíky. Potom na ne obliekali mentéky – kabáty. Keď mentíky prehodili len tak cez plecia., vtedy ich zapínali pod krkami na majce – spony. Mentíky boli tiež ozdobené vo dva rady striebornými gombíkmi vo veľkosti valašského orecha. Košele nosili z domáceho plátna, šité na golier, zapínajúci na gombík a nie na kaničku. Do roboty nosievali krpce a vo sviatok čižmy. Kožuchy boli trojštvrťové. Poznamenáva sa ako zaujímavosť, že keď zomrel chudobný občan, zvonili mu na malom zvonku a podľa zvuku zvonenia hovorievalo sa : bol trhan nemal nič, bol trhan nemal nič ... A keď zomrel bohatý, zvonili mu na veľkom zvone : ten mal gombík, ten mal gombík ... Chlapi v zime nosievali sárové papuče. Nevesty – mladuchy na sobáš obliekali zelené sukne, veď aj svadobný spev znel: Zajtra sa vydávať mám, zelené sukne nemám, choďte mama krajčírovi, nech mi sukňu dohotoví.

Poľnohospodárstvo: Pozemky na západnej časti chotára sú prevažne rovinaté. Na ostatných častiach chotára prevládajú vŕšky a kopce.

Zloženie pôdy: pozdĺž rieky Váhu pôda je štrkovito-pieskovitá a postupne sa mení na pieskovito-hlinitú. Severnej časti chotára prevláda pôda bridličnato-hrášková a hlinito-ílovitá. Východná časť chotára je kamenisto-štrkovitá.

Rozloha obce meria	1895 ha 77 a
Na zalesnenú pôdu pripadá	552 ha 31 a
Na ornú pôdu pripadá	693 ha 22 a
Na pasienky pripadá	459 ha 61 a
Na lúky	68 ha 82 a
Zastavená a neplod. pôda	121 ha 81 a

Občania boli zväčša drobní roľníci, lebo väčšina obrábala niže dva ha pôdy, z ktorej vyžiť nemohli. Muži preto hľadali si výživu inde, ako priemyselní robotníci, železničiari, alebo dochádzali do mesta zarábať. Manželka s deťmi viedla hospodárstvo a domácnosť. Malých roľníkov do 5 ha bolo asi 168. Stredných roľníkov do 10 ha bolo približne 26. Veľkých roľníkov vyše 10 ha = 3. Roľníci samozrejme nemali ani pochopu o intenzívnom obrábaní a hnojení. Ako im to predkovia zanechali, ako ich poučili, v tom aj pokračovali. Neposielali svojich synkov do roľníckych škôl a preto o pokroku nebolo ani reči. Ich hospodárenie bolo málo výnosové. Prvým roľníckym mládencom, ktorý sa vyučil v roľníckej škole, bol Július Staník. Výsledok učenia sa čoskoro ukázal v celom jeho počínaní. Na otcovom hospodárstve postupne zavádzal mechanizáciu, správne hnojenie a včasné agrotechnické opatrenia. Samozrejme, že hektárové výnosy sa postupne zväčšovali. Z týchto výsledkov poučení viacerí potom začali

s obrábaním pôdy podľa spôsobov a pokynov Júliusa Staníka a uplatňovali tieto na svojich pozemkoch. Teda varínski roľníci pracovali na slabo obrábaných pôdach. Zo zrnovín najmä jačmeň a ovos pestovali vo väčšom rozsahu. Pšenicu a raž len na toľko, koľko potrebovali pre vlastnú potrebu. Aj pohánke sa tu dobre darilo, najmä na pozemkoch pod Dubencami. Posledným pestovateľom pohánky bol roľník Salát Kramára Anton, ináč na celom okolí bol známy ako hrebenár. Z okopanín sa pestovali vo veľkom zemiaky a pre dobytok burgyňa a kvak. Cukrová repa sa vôbec nedorábala. Pestovanie cukrovej repy pokusne začali v Krasňanoch na Pongrácovskom veľkostatku za prvej republiky. Zo strukovín obľubou sadili fazuľu a s dávnejšej i bôb, ktorý tiež poskytoval výživu ľuďom. Ženy sa usilovali vypestovať čím peknejší ľan a konope, lebo domáce pradenie a tkanie sa prevádzalo skoro v každej domácnosti. Pekné vypracované plátno potom bielili na Kamencoch na rieke. Z každého dvora sa ozýval tlkot trepačiek. Zo semienca ľanového a konopného dostávali jedlý olej vytláčaný v presoch vo Vadičove.

Chov: Vo Varíne sa vyvinul chov hovädzieho dobytku pre dostatok trávnych lúk a pasienkov. Skoro všetci občania, ktorí sa zaoberali roľníctvom mali jednu alebo dve kravičky. Zámožnejší roľníci mali v držbe i záprahové voly. Valkári dochovávali pekné valky a tieto vedeli dobre speňažiť. Zdrojom príjmu varínskych roľníkov neboli rastlinné výrobky, ale živočíšne. Z ďalších domácich zvierat sa chovali ovce (Staník – Cigánik) a veľmi málo kôz. Skoro každá domácnosť mala v držbe ošípané. Hovädzí dobytok sa pásaval obyčajne na Pažitkách a na pasienkoch pod Jedľovinou. Ovce sa pásli v Želehosti. Aj ošípané sa vyhánalo na pasienie pod Strážsky vrch na Hulákove ináč Pod hradiskom. Kone mali v držbe už len zámožnejší roľníci. V rokoch 1944-45 mali dvojzáprah nasledovní: Staník Július, Cigánikovci, Cvacho Ján, Zimen Jozef, Kubena Ján a Mucha. Jednozápahy mali: Androvič Karol, Akantis Ján, Akantis Jozef, Akantis Štefan, Adamčík z pod Koňhory, Beniač Pavel, Bugán vyše Varína, Brežný, Cvacho Anton, Gábor Gusto, Hýll, Chrapčík, Kolembus, Košťurjak, Meško Ján, Martinček Andrej, Podhorský Štefan, Repán Vendel, Remenár Rudolf, Sendrich, Staník Štefan, Staník Alex, Synák Gusto, Zimen Alexander, Chabada a Noga. Jednokoňový povozníci zapodievali sa aj furmančením a pomáhali malým roľníkom pri oraní a zavážaní úrody.

Vo Varíne sa nachádzalo asi 14 párov volov. Kráv sa počítalo do 260 ks.

Hydinárstvo bolo všeobecné, ale najviac dochovávali husi. Norky takmer žiadne a veľmi zriedkavo kačky.

Ovocinárstvo začalo prekvitať po založení ovocinárskej spoločnosti a zavádzali sa nové druhy ovocia. Spoločnosť bola založená v roku 1926. Rozvojom ovocinárstva začalo sa rozmáhať aj včelárstvo, ale len ako doplnkové zamestnanie, alebo len z príčin obľuby. Postupne ako sa rodina včelárov zmáhala, prešlo sa včelárstvo z úzkeho prostredia domáceho na pastvu lesnú a lúčnu. Väčšina včelárov začala včelárstvo na lúkach a vyrúbaniskách pod Jedľovinou, a tak prešli na skutočné poslanie včelárstva v prírode a lesníctve. Urbárska obec mala 310 členov so 746 podielmi. Vlastnila 765 ha lesa, lúk, pasienkov, rolí a neúžitkovej pôdy.

V chotári sa nachádzajúce pasienky a lúky boli v zanedbanom stave a boli malo výnosové. Krmovinová bola aj pri vyššej hustote dobytku nedostačujúca. Pri riadnom ošetrovaní pasienkov a lúk, krmovinová základňa stačila by aj pre dvojnásobný počet dobytku a výnosnosť by sa značne zdvihla. Varínčania však len v posledných rokoch sa dali presvedčiť a začali rozsievať umelé hnojivá po lúkach a pasienkoch a na týchto odstraňovali kríčky a krtince.

Údolie Varína bolo kedysi svedkom veľmi rušného života. Varín zastával dôležité miesto v histórii tohto kraja. Okolie bolo nejdeden raz rozrušené vojenným rikom, ako i nárekmi poddaných.

Spomienku si zaslúžia i povestné varínske jarmoky a to v januári Fabiánsky jarmok, v marci Laeteránsky – pôstny, v máji Trojičný, v júli čučoriedkový čili Margitský, v septembri

Mariánsky a v novembri-decembri adventný. Dobytčí vždy v predchádzajúcu stredu. Okrem týchto v pôste tiež každú stredu týždenne trhy. Tento poriadok jarmokov bol určený v roku 1894 a sa prevádzal až do zániku jarmokov.